

Sivistyslautakunta

Aika 22.04.2026 klo 17:00 -**Paikka** Kunnanvirasto, Messi**Käsiteltävät asiat**

Asia	Otsikko	Sivu
31	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
32	Pöytäkirjan tarkastajat	4
33	Sivistyslautakunnan alaisten viranhaltijapäätösten tiedoksi saattaminen	5
34	Kouluterveyskyselyn 2025 kyselyn tulokset	6
35	Koulukuljetukset Taipalsaarella	8
36	Talouden toteuma 1-3 kk / Sivistyspalvelut	9
37	Tilastotietoja kirjaston toiminnasta vuodelta 2025	10
38	Sivistyslautakunnan itsearviointi	12
39	Savitaipaleen kansalaisopiston toiminta Taipalsaarella	14
40	Etelä-Karjala kasvattaa yhdessä!	15
41	Viestittävät asiat / Sivistysjohtajan ajankohtaiset	21
42	Muut asiat	22
43	Ilmoitusasiat	23

OSALLISTUJAT

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Tiitto Marja	puheenjohtaja	
	Kolhonen Ilpo	varapuheenjohtaja	
	Arponen Jaana	jäsen	
	Häkkinen Matti	jäsen	
	Ohtamaa Leea	jäsen	
	Peuha Leo	jäsen	
	Temonen Anne	jäsen	
	Lohi Jorma	kunnanhallituksen edustaja	
	Hongisto Anni Iiris	nuorisovaltuuston edustaja	
	Kuuramaa Kari	kunnanjohtaja	
	Leinonen Kirsi	sivistysjohtaja, esittelijä, pöytäkirjanpitäjä	
	Pakarinen Nina	asiantuntija	
	Ruoho Onerva	asiantuntija	
	Pouttu Piia	asiantuntija	

Sivistyslautakunta

22.04.2026

31**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Sivla 22.04.2026

Esityslista on lähetetty hallintosäännön § 138–140 mukaisesti sähköisesti 17.4.2026 toimielimen jäsenille ja muille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Esityslista julkaistaan lisäksi kunnan verkkosivuilla.

Päätös

Sivistyslautakunta

22.04.2026

32**Pöytäkirjan tarkastajat**

Sivla 22.04.2026

Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti (Sivla 26.8.2025 §) ja asetetaan nähtäville kunnan verkkosivuille hallintosäännön 158–159 §:n mukaisesti siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin säädetään. Pöytäkirjan tarkastajat valitaan kokouksessa.

Päätös

Sivistyslautakunta

22.04.2026

33**Sivistyslautakunnan alaisten viranhaltijapäätösten tiedoksi saattaminen**Sivla 22.04.2026
170/00.02.09/2025Valmistelija: Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
p. 040 640 3862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

Kuntalain 92 § kuuluu seuraavasti:

"Kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja tai hallintosäännössä määrätty kunnan viranhaltija voivat ottaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi asian, joka on tämän lain nojalla siirretty kunnanhallituksen alaisen viranomaisen tai kunnanhallituksen jaoston toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen."

Edelleen Kuntalain 92 §:ssä todetaan seuraavaa:

"Asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä.

Ylemmän toimielimen käsiteltäväksi ei saa kuitenkaan ottaa:

1. lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevia asioita;
2. yksilöön kohdistuvia opetustoimen, terveydenhuollon tai sosiaalitoimen asioita;
3. 51 §:ssä tarkoitettulle kuntien yhteiselle toimielimelle siirrettyjä asioita, jos asianomaiset kunnat niin sopivat.

Kunnanhallitus voi ottaa käsiteltäväkseen myös lautakunnan alaisen viranomaisen päättämän asian.

Valtuuston 13.10.2025 § 76 hyväksymän hallintosäännön 42 §:n mukaan kunnanhallituksen alaisen viranomaisen on neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta ilmoitettava kunnanhallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä, lukuunottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista kunnanhallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika laskeaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta.

Viranhaltijapäätökset julkaistaan kunnan verkkosivuilla kuntalain 140 §:n mukaisesti.

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta toteaa, ettei se käytä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta. Viranhaltijapäätökset merkitään lautakunnan tietoon saatetuiksi.

Päätös**Oheismateriaali**

-Viranhaltijapäätösluettelo ajalta 13.3.-16.4.2026 _ sivistyspalvelut

Sivistyslautakunta
Sivistyslautakunta

§ 83

19.11.2025
22.04.2026

34**Kouluterveyskyselyn 2025 kyselyn tulokset**

Sivla 19.11.2025 § 83

Valmistelija

Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
p. 040 640 3862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos (THL) toteuttaa joka toinen vuosi kouluterveyskyselyn. Kysely on toteutettu jo vuodesta 1996 alkaen, ja siihen vastaavat perusopetuksen 4.–5. luokka, 8.–9. luokka sekä toisen asteen (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset) 1.–2. vuoden opiskelijat. Kouluterveyskysely tuottaa laaja-alaista seurantatietoa lasten ja nuorten terveydestä, hyvinvoinnista ja palveluista.

Vuoden 2025 kysely toteutettiin kevään 2025 aikana, ja tulokset julkaistiin kansallisesti syyskuussa 2025. Taipalsaarella kyselyyn vastattiin Kirkonkylän, Vehkataipaleen sekä Saimaanharjun kouluilla. Vehkataipaleen koulun tulokset esitetään vähäisen vastaajamäärän takia yhdistettynä Kirkonkylän koulun tuloksiin.

THL raportoi kansallisesti kouluterveyskyselyn, ja tulokset ovat luettavissa osoitteessa thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset. Taipalsaarella kouluterveyskyselyn tulokset käydään läpi koulukohtaisesti sekä opiskeluhuollon ohjausryhmässä. Sivistysjohtaja esittelee keskeiset tulokset kokouksessa.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leinonen Kirsi

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee asian tietoonsa saatetuksi.

Päätös

Sivistyslautakunta merkitsi vuoden 2025 kouluterveyskyselyn tulokset tietoonsa saatetuksi. Sivistyslautakunta edellyttää, että koulukohtaiset toimenpiteet tuodaan käsiteltäväksi sivistyslautakunnan 17.12.2025 kokoukseen.

Sivla 22.04.2026
262/12.00.02/2025

Valmistelija

Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
p. 040 640 3862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

Sivistyslautakunta
Sivistyslautakunta

§ 83

19.11.2025
22.04.2026

Syyskuussa 2025 julkaistut kouluterveyskyselyt on käsitelty koulukohtaisissa yhteisöllisissä opiskeluhoitoryhmissä. Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella on sovittu koulukohtaisia toimenpiteitä. Sivistyslautakunnalle esitetään koulukohtaiset toimenpiteet ja niiden arviointi sekä jatkotoimet vuoden 2026 aikana.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leinonen Kirsi

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee tiedoksi kouluterveyskyselyn tulosten perusteella tehdyt toimenpiteet kouluilla.

Päätös

Sivistyslautakunta

22.04.2026

35**Koulukuljetukset Taipalsaarella**

Sivla 22.04.2026
226/08.00.01.00/2025

Valmistelija

Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
puh. 0406403862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

Taipalsaaren kunta (sivistyslautakunta 21.1.2026 § 7) on päivittänyt kuljetussäännön tammikuussa 2026. Kuljetussääntö ja perusopetuslaki ohjaavat kuljetustenjärjestämistä. Taipalsaarella sivistyspalveluiden hallintosihteeri järjestee koulukuljetukset. Kuljetukset tapahtuvat linja-autolla ja taksikuljetuksilla. Harkinnanvaraiset koulukuljetukset myöntää sivistysjohtaja.

Koulukuljetusten kustannukset sisältyvät matkustus- ja kuljetusmenoihin. Kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä ovat erityisesti oppilasmäärät ja asuinpaikat, harkinnanvaraisten kuljetusten määrä sekä koulukuljetusreittien yhdisteltävyys. Koulujen lukujärjestyksiin liittyvät ratkaisut vaikuttavat myös merkittävästi koulukuljetuksiin.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leinonen Kirsi

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee asian tietoonsa saatetuksi.

Päätös

Sivistyslautakunta

22.04.2026

36**Talouden toteuma 1-3 kk / Sivistyspalvelut**

Sivla 22.04.2026

9/00.02.09/2026

Valmistelija

Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
p. 040 640 3862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

Taipalsaaren kunnanvaltuusto on hyväksynyt 15.12.2025 § 95 talousarvion vuodelle 2025 ja päättänyt lautakuntaa sitovista toiminnan ja talouden tavoitteista.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leinonen Kirsi

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee sivistyspalveluiden talouden toteuman ajalta 1.1.-31.3.2026 tietoonsa saatetuksi.

Päätös**Liite**

- Talouden toteuma 1-3 kk _tehtäväalueittain_sivistyspalvelut

Oheismateriaali

- Talouden toteuma 1-3 kk _tuloslaskelma tehtäväalueilta_sivistyspalvelut

37**Tilastotietoja kirjaston toiminnasta vuodelta 2025**

Sivla 22.04.2026
88/12.03.02.00/2026

Valmistelija

Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
p. 040 640 3862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

TILASTOT 2025

	31.12.2025	31.12.2024	Erotus %
Asukasluku	4 574	4 596	-0,48
Lainaaajien määrä	1 860	1 553	19,77
Kirjastokäynnit / asukas	6,76	7,03	-3,84
Aineistoraha € / asukas	9,21	9,17	0,44
Lainat / asukas	15,22	13,71	11,01
Tapahtumiin osallistuneet	1 221	1 203	15,00
Fyysiset kirjastokäynnit	30 938	32 315	-4,26
Aukiolotunnit yhteensä	4 622	4 416	4,66
-henkilökunta paikalla	1 757	1 673	5,02
-omatoimikirjasto	2 865	2 743	4,45
KOKOELMAT			
Kokoelmat yhteensä	37 527	38 740	-3,13
Kirjakokoelmat	32 521	33 508	-2,95
DVD/BD-levyt	2 395	2 466	-2,88
Valtakunnallinen E-kirjasto			
E-kirjat	49 158	-	
Äänikirjat	23 523	-	
LAINAUS			
Lainaus yhteensä	69 615	63 000	10,50
Kirjalainat yhteensä	60 851	52 251	16,46
-aikuisten kaunokirjat	17 162	16 838	1,92
-lasten kaunokirjat	29 806	23 256	28,16
-aikuisten tietokirjat	8 018	8 009	0,11
-lasten tietokirjat	5 865	4 148	41,39
DVD/BD-levyt	2 128	1 946	9,35
Musiikkiäänitteet	213	521	-59,12
Muut äänitteet (äänikirjat)	110	384	-71,35
Nuotit ja partituurit	415	401	3,49
Muu aineisto (lehdet,kartat jne)	5 896	7 497	-21,38
E-kirjojen lainaus (jyvitetty osuus)	412	931	-55,75
E-lehtien lainaus (jyvitetty osuus)	9 218	6 919	33,23
KÄVIJÄT			
Fyysiset käynnit	30 938	32 315	-4,26
Celian asiakkaat	9	6	50,00

Taipalsaaren kunnankirjaston tehtävä on voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen tarjota kuntalaisille pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuuri-sisältöihin, edistää lukemista ja kirjallisuutta sekä tarjota opastusta ja tukea tiedonhankintaan. Tehtävänsä toteuttamiseksi kirjasto ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa sekä tarjoaa tilaa kuntalaisten harrastustoimintaan, opiskeluun ja viihtymiseen.

Kirjasto on toteuttanut yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmiä oli yhteensä 38. Ryhmille on järjestetty mm. satutuokioita, kirjavinkkauksia, kirjastonkäytön-opetusta ja kirjaleikkejä.

Kirjastossa on järjestetty säännöllisesti lukukoiravierailuja sekä yksi toiminnallinen KAUK-näyttely (Kirja astuu ulos kansistaan-näyttely). Näyttelyn materiaaleista ja näyttelyyn liittyvistä tehtävistä vastasi Lahden AKE (alueellinen kehittäminen). Kirjaston järjestämiä tapahtumia ja käyttäjäkoulutuksia oli yhteensä 39 kappaletta ja niihin osallistui yhteensä 1 221 henkilöä. Kirjaston näyttelytilassa oli 12 näyttelyä.

Kirjaston kokonaislainaus oli 69 615 kappaletta, mikä on 10,5 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Kirjalainaus oli 60 851 kappaletta. Taipalsaaren kunta on liittynyt 29.4.2024 avattuun valtakunnalliseen e-Kirjastoon. Kustannukset ovat 0,70 €/asukas/vuosi. Valtakunnallisesta e-kirjastosta e-kirjoja on lainattu 412 kappaletta. E-lehtiä on lainattu 9 218 kertaa. Elokuvapalvelu Cineastiin on kirjauduttu 175 kertaa. Kustannukset olivat 1,50 €/kirjautuminen. Liikuntavälineitä lainattiin 72 kertaa.

Fyysisiä kirjastokäyntejä oli 30 938 kappaletta, mikä on 4,26 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Lainaajien määrä oli 1 860 henkilöä, mikä on 19,77 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Lainaajamäärän lisääntymiseen on ollut osittain vaikuttamassa Voisalmen kirjaston sulkeminen syksyllä ja asiakkaiden siirtyminen sieltä Taipalsaaren kirjaston käyttäjiksi. Lappeenrannan pääkirjaston muutosta johtuvalla sulkuajalla oli myös hetkellinen positiivinen vaikutus lainaajamääriin.

Kunnan kassapalvelut on sijoitettu kirjastoon. Kirjasto myi kuntosalikortteja, joihin liittyen oli 747 kassatapahtumaa. Kuntosalikorttien myynti siirtyi verkkokauppaan 17.11.2025 alkaen. Lisäksi kirjasto myi tenniskentän kausi- ja kerta-avaimia, Taipalsaaren historia-kirjaa, Taipalsaari-tuotteita ja ylijäämäruokalippuja. Kirjasto oli auki yhteensä 4 622 tuntia. Henkilökunta oli paikalla 1 757 tuntia ja omatoimikirjasto oli käytössä 2 865 tuntia.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leinonen Kirsi

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee kirjaston tilastotiedot vuodelta 2025 tietoonsa saatetuksi.

Päätös

Sivistyslautakunta § 27
Sivistyslautakunta

18.03.2026
22.04.2026

38

Sivistyslautakunnan itsearviointi

Sivla 18.03.2026 § 27

Valmistelija

Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
p. 040 640 3862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

Luottamustoimielinten työskentelyn kehittämisen kannalta on tärkeää, että toimielimet arvioivat toimintaansa. Itsearviointinissa luottamushenkilöt arvioivat toimielimen toimintaa, käytettyjä työskentelytapoja ja mahdollisia toiminnan kehittämistarpeita.

Arvioinnin kohteena on toiminta kuluvalle valtuustokauden aikana. Kyselyyn vastaavat sivistyslautakunnan jäsenet sekä lautakunnan kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeutetut kunnanhallituksen jäsen ja nuorisovaltuuston jäsen. Kyselyn vastaukset käsitellään anonyymisti.

Tuloksia ei käsitellä julkisesti, koska kyse on lain viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 5 §:n 3. momentissa tarkoitetusta sisäistä työskentelyä varten laaditusta asiakirjasta, joka ei ole julkinen.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leinonen Kirsi

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää:

1. toteuttaa itsearviointin maaliskuun-huhtikuun 2026 aikana sähköisenä kyselynä
2. käyttää itsearviointiin liitteenä olevaa arviointilomaketta
3. tulokset käsitellään seuraavassa sivistyslautakunnan kokouksessa
4. vastaukset koostetaan, mikäli vastaajia on yli viisi (5).

Päätös

Sivistyslautakunta päätti:

1. toteuttaa itsearviointin maaliskuun-huhtikuun 2026 aikana sähköisenä kyselynä
2. käyttää itsearviointiin liitteenä olevaa arviointilomaketta
3. tulokset käsitellään seuraavassa sivistyslautakunnan kokouksessa
4. vastaukset koostetaan, mikäli vastaajia on yli viisi (5).

Sivistyslautakunta
Sivistyslautakunta

§ 27

18.03.2026
22.04.2026

Sivla 22.04.2026
79/00.02.09/2026

Valmistelija

Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
p. 040 640 3862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

Sivistyslautakunnan itsearviointi toteutettiin webropol-kyselynä 19.3. – 3.4.2026 välisenä aikana. Kyselyyn vastattiin nimettömänä, ja jokainen voi vastata vain kerran. Kyselyssä selvitettiin mm. mihin asioihin lautakunnan työskentely kohdistuu, lautakunnan jäsenten sitoutuneisuuteen, asiantuntijoiden hyödyntämiseen lautakuntatyöskentelyssä sekä yhteisiin pelisääntöihin lautakuntatyöskentelyssä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leinonen Kirsi

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta keskustelee itsearvioinnin tuloksista.

Päätös**Oheismateriaalit**

-Sivistyslautakunnan itsearviointi 2026 _ kysely
-Kyselyn tulokset / _Ei-julkinen asiakirja

Sivistyslautakunta

22.04.2026

39**Savitaipaleen kansalaisopiston toiminta Taipalsaarella**

Sivla 22.04.2026

8/00.04.02/2026

Valmistelija

Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
p. 040 640 3862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

Savitaipaleen kansalaisopisto järjestää toimintaa Savitaipaleen, Lemmin ja Taipalsaaren kunnan alueella. Aikaisempi sopimus palvelun tuottamisesta on irtisanottu (2/2026), ja toimintaa on lähdetty kehittämään kuntien yhteistyönä. Kehittämisen tavoitteena on toiminnan saattaminen taloudellisesti kestäväälle pohjalle.

Savitaipaleen kansalaisopiston maksut ovat olleet kansallisesti tarkasteltuina edullisia eikä kurssikohtaista osallistujien minimimäärää ole selkeästi noudatettu. Opetus on järjestetty pääasiassa ryhmämuotoisena, poikkeuksena yksittäiset yksityisopetukseen perustuvat kurssit. Yksityisopetuksen tuottamat kulut ovat merkittävässä epätasapainossa kurssin tuottoihin verrattuna.

Korjaavina toimenpiteinä on:

- tarkastettu kurssilaisilta kerättävät maksut
- tarkastettu kurssikohtaiset opiskelija minimimäärät
- täsmennetty opetusmuotoja.

Savitaipale, Lemi ja Taipalsaari ovat neuvotelleet toiminnan järjestämisestä ja kurssitarjonnasta lukuvuodelle 2026-2027. Taipalsaaren osalta on jätetty pois kurseja, jotka eivät ole toteutuneet tai osallistujamäärä on ollut pieni. Savitaipaleen kunnan sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää lukuvuoden 2026-2027 kurssitarjonnasta huhtikuun aikana.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leinonen Kirsi

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös**Oheismateriaalit**

- Pöytäkirjan ote Savitaipaleen sivistys- ja hyvinvointilautakunta 17.3.2026 § 21 _ Kansalaisopiston maksut, kurssiminimi ja opetusmuoto lv 2026-2027
- Savitaipaleen sivistys- ja hyvinvointilautakunta 17.3.2026 § 21 liite
- Pöytäkirjan ote Savitaipaleen sivistys- ja hyvinvointilautakunta 17.2.2026 § 13 _ Kansalaisopiston sopimuksen irtisanominen

40**Etelä-Karjala kasvattaa yhdessä!**

Sivla 22.04.2026
96/14.01.00/2026

Valmistelija

Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
p. 040 640 3862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

Etelä-Karjalan kuntien ja Etelä-Karjalan hyvinvointialueen yhteistyönä on valmisteltu maakunnallista sopimusta, jonka tarkoituksena on lisätä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia. Asian valmistelussa ovat olleet mukana kunnanjohtajat, hyvinvointialueen johto sekä kuntien sivistystoimen johtajat ja asiantuntijat.

Tausta

Etelä-Karjalassa on viime vuosina tuotu esiin tarve löytää ratkaisuja lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin osalta monissa mittareissa on hälyttävää heikennystä lisääntyvinä ilmiöinä, kuten syrjäytyneisyys ja yksinäisyys, ahdistuneisuus ja itsetuhoisuus, käyttöhäiriöt varhaiskasvatuksessa ja kouluissa sekä muut häiriökäyttäytymisen ilmiöt, perheväkivalta, päihteiden käyttö sekä nuorilla että perheissä, lastensuojelun tarve, mukaan lukien laitossijoitukset.

Elintapoihin liittyvät haasteet näkyvät selkeästi kouluterveyskyselyn tuloksissa esimerkiksi ruokailutottumuksissa on paljon parannettavaa, sillä aamupala tai kouluruoka jäävät usein syömättä ja epäterveellisten välipalojen tai energiajuomien käyttö on yleistä. Vuosittaisten peruskoululaisille tehtävien MOVE-testien perusteella liikunnan vähäisyys aiheuttaa suurelle osalle lapsista ja nuorista terveysriskejä tulevaisuudessa.

Perheiden hyvinvoinnissa on myös paljon vaihtelua. Osa vanhemmista kokee uupumusta ja arjen kuormittavuutta, mikä heikentää voimavaroja ja lisää huolta selviytymisestä kasvatustyössä. Nykyvanhemmilta odotetaan läsnäoloa, tunne- ja itsesäätelytaitojen tukemista, digilaitteiden valvontaa sekä "parhaan mahdollisen" lapsuuden rakentamista. Tämä intensiivinen vanhemmuus luo paineita ja tekee vanhemmuudesta kuormittavampaa kuin aiemmin. Samalla julkinen keskustelu on usein syyllistävä, mikä lisää henkistä kuormaa ja heikentää vanhempien kokemusta omasta riittävydestään. Lisäksi perheet/huoltajat kokevat tarvitsevansa enemmän konkreettista tukea perusasioihin kuten vauvan unirytmien ja omaan jaksamiseensa. Vanhemmuuden vahvistaminen on keskeisimpiä asioita lapsen, nuoren ja koko perheen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Edellä kuvatut asiat näkyvät myös medioissa hyvin vahvasti. Ongelmalähtöinen puhe lapsiperhearjesta on havaintojen perusteella yleistynyt. Lasten hankinta on vähentynyt ja ensimmäisen lapsen hankkimista lykätään niin pitkälle, että todennäköisyys saada lisää lapsia vähenee. Tapahtuneesta kehityksestä huolimatta on huomattava, että nuorten aikuisten toive lasten saamisesta tulevaisuudessa ei ole vähentynyt syntyvyydessä tapahtuneen muutoksen tavoin, vaan yleisin

toive nuorilla on edelleen ”perhe ja kaksi lasta”. Positiivinen julkinen suhtautuminen perhe-elämään ja vanhemmuuteen on aiempaa tärkeämpää syntyvyyden sekä toiveikkuuteen perustuvan perhe-elämätavoitteen edistämiseksi.

Etelä-Karjalan hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 hyvinvoinnin edistäjänä

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen laaja hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 on hyväksytty Etelä-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustossa 9.12.2025. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman rungon muodostavat kolme hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärkiohjelmää, joita on toteutettu hyvinvointialueella organisaation sisäisesti vuoden 2024 alusta lähtien. Elokuussa 2024 hyvinvointialueen ja kuntien välisissä kuntaneuvotteluissa päätettiin, että kärkiohjelmat Sutjakka, Sopuisa ja Ikäystävällinen Etelä-Karjala ovat seuraavan maakunnallisen laajan hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 teemat. Etelä-Karjalan kunnat ovat sitoutuneet kärkiohjelmien tavoitteisiin kuntakohtaisissa hyvinvointisuunnitelmissaan.

Kärkiohjelmien yhteisinä tavoitteina on lisätä Etelä-Karjalan asukkaiden osallisuutta, parantaa elämänlaatua, hillitä palvelutarpeen kasvua sekä ohjata asukkaat hyvinvointia ja terveyttä edistäviin palveluihin yksilöllisesti ja oikea-aikaisesti. Jokaisella kärkiohjelmalla on myös omat tavoitteensa, jotka perustuvat tilastojen ja kokemustiedon perusteella tunnistettuihin haasteisiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen maakunnalliset kärkiohjelmat ja tavoitteet:

- Sopuisa: päihteiden käytön väheneminen, mielen hyvinvoinnin lisääminen ja vanhemmuuden vahvistaminen
- Sutjakka: ylipainon ennaltaehkäisy ja väheneminen sekä kansansairauksien ennaltaehkäisy
- Ikäystävällinen: yksinäisyyden vähentäminen, kaatumisen ehkäisy sekä vajaanavitsemuksen ehkäisy

Jokaisella kärkiohjelmalla on ikäryhmäkohtaiset painopisteet: Sopuisa keskittyy lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin, Sutjakka työikäisten hyvinvointiin ja elintapoihin ja Ikäystävällinen ikääntyneiden toimintakyvyn ja osallisuuden tukemiseen. Kärkiteemojen alaiset työryhmät ovat jo käynnistyneet, ja ne antavat hyvän alustan myös tässä ja sopimuksessa kuvatus yhteistyön kehittämiselle.

Vaikka lasten ja perheiden tilanne on huomioitu maakunnallisissa Sopuisa-kärkiohjelmassa, tarvitaan sen oheen vielä pysyviin toimintarakenteellisiin ja -kulttuurisiin muutoksiin tähtäävä ketterämpi, vahvempi ja velvoittavampi toimenpidekokonaisuus, jotta merkittävä, ei-toivotun kehityskulun murtava sekä toivottua kehityskulkua vahvistava, alueellinen hyvinvointivaikutus toteutuisi.

Maakunnallinen sopimus

Edellä esitettyyn yleiseen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tilannekuvaan perustuen toimijat ovat valmistelleet maakunnallisen sopimuksen solmimista lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Sopimus sitouttaisi kunnat ja hyvinvointialueen toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla kohti yhteistä tavoitetta ja visiota siitä, että Etelä-Karjalassa on maan hyvinvoivimmat lapset, nuoret ja lapsiperheet. Vision toteutuessa tavoitteena on, että alue on tulevaisuudessa valtakunnallisesti tunnettu siitä, että se tarjoaa poikkeuksellisen hyvät kasvuolosuhteet lapsille ja perheille tarjoten näin lapsiperheille vahvan houkutustekijän hakeutua ja jäädä asumaan Etelä-Karjalaan.

Keinoina kohti vision ja sitä tukevien tavoitteiden toteutumista olisivat kuntien ja hyvinvointialueen palvelujen laadun parantaminen, uusien, kaikki alueen toimijat aktivoivien toimintamallien sekä kokonaan uudenlaisen maakunnallisen toimintakulttuurin synnyttäminen ja käyttöön ottaminen sekä kaikkien maakunnallisten verkostotoimijoiden yhteistyön kehittäminen kaikenikäisten lasten osalta. Hyvän pohjan kehittämiseksi antaa jo olemassa olevat maakunnalliset rakenteet lakisääteisissä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, varhaiskasvatuksen, oppilashuollon ja nuorisotoimen palveluissa. Kokonaisuuden koordinaation olisi perusteltua tulla hyvinvointialueelta, jolloin toiminta ylittää kuntarajat.

Maakunnallisessa sopimuksessa määritellään seuraavat toimet tavoitteen saavuttamiseksi:

- 1) Nostetaan **vanhemmuuden vahvistaminen** perheen suunnittelusta ja raskausajasta alkaen omaksi hyvinvoinnin kehittämisen kohdaksi.
- 2) Laaditaan yhdessä ja koordinoidaan maakunnallisten toimijoiden kesken **maakunnallisia suosituksia ja sopimuksia tai sopimusmalleja** yhteisölliseen työhön suojelemaan lasten ja nuorten turvallista kasvuympäristöä ja tukemaan lasten kasvussa mukana olevien yhteisöjen hyvinvointia. Suositukset voisivat koskea esimerkiksi lasten ja nuorten kotiintuloaikoja, nukkumaan menoaikoja ja perheiden yhteisiä ruokailuja sekä muita perheyhteisöä vahvistavia toimia, ja lisäksi laajemmin lasten kasvuympäristön eri toimijoiden kesken yhdessä sovittavia muita lasten nuorten arjen turvallisuutta ja terveellisyyttä tukevia asioita. Yhtenä esimerkkinä suosituksista on jo olemassa valtakunnalliset digilaitteiden käyttösuositukset ja digikokonaisuuteen liittyvää työtä jatketaan edelleen maakunnassa. Vanhemmuutta tuetaan ja vahvistetaan kulttuuria, joka korostaa osaltaan myös kaikkien muidenkin yhteisöön kuuluvien aikuisten roolia lasten turvallisen kasvun tukena ja turvana.
- 3) **Tarkempien toimenpidesuunnitelmien perustaksi tehdään sopimuskauden aluksi nykytilan kartoitus** lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukemisen rakenteista ja heidän eteen tehtävästä työstä sekä olemassa olevien toimintamallien vaikuttavuudesta ja kehittämistarpeista.

Nykytilan kartoitukseen kootaan olemassa olevien tukitoimien ja -rakenteiden kuvaus sekä niitä koskeva analyysi. Toisin sanoen kuvataan, mitä eri toimijat, kuten alueen kunnalliset toimijat,

hyvinvointialue, muut viranomaiset, kuten poliisi, seurakunnat, järjestöt, seurat ja muut mahdolliset toimijat jo nykyisellään alueella lasten ja nuorten kasvun sekä perheiden hyvinvoinnin tueksi tekevät ja analysoidaan toimien kattavuus ja vaikuttavuus kohderyhmille. Kartoituksen pohjalta analysoidaan tunnistetut aukot sekä suunnitellaan ja toimeenpannaan muutoksia siten, että havaitut puutteet voidaan korjata ja toimenpiteiden vaikuttavuutta voidaan parantaa panostamalla ennen kaikkea ennalta ehkäisevien, haittoja vähentävien, oikea-aikaisten sekä oikein kohdennettujen toimenpiteiden toimeenpanoon laajassa yhteistyössä alueen verkostotoimijoiden kesken.

Hyvinvointialueen ja kuntien kesken tehtävän sopimuksen kautta vahvistetaan alueella "Koko maakunta kasvattaa" -henkeä ja toimintarakenteita. Yhteisellä, systemaattisella, toimintakulttuurin muutoksella sekä kaikkien alueen toimijoita osallistavalla kehittämisellä vahvistetaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden arkea tukevia rakenteita sekä saadaan kaikki aikuiset aktivoitumaan rooliinsa lasten kasvuympäristön turvaajina ja mahdollistajina noudattaen yhdessä sovittuja suosituksia ja toimintamalleja, joihin voi kuulua myös lasten suojeleminen ei-toivotuilta käyttäytymismalleilta sekä tarvittaessa sellaiseen puuttuminen.

Maakunnallinen yhteistyö tulee tehostamaan erilaisten toimenpiteiden vaikuttavuutta ja sen varmistamista, että kaikki hyvät toimintamallit päätyvät hallinnollisen yhteistyön ja koordinaation perusteella kaikkien sopimustoimijoiden ja yhteistyöverkostojen hyödynnettäviksi.

Sopimuksen kautta hyvinvoinnin edistämistä voidaan toteuttaa laajasti kaikki ikäryhmän kuntalaiset huomioiden. Tällä mallilla varmistetaan, että laajan yhteisöllisen vaikuttamisen lisäksi resurssia jää riittävästi myös vahvemmin tukea tarvitsevien lapsien, nuorten ja perheiden tarpeisiin. Samalla ydintavoitteena on kuitenkin vahvistaa varhaista vaikuttamista paitsi kuntien ja Ekhvan käytännön työssä, myös niissä rakenteissa, joissa kaikki alueen toimijat voidaan aktivoida osaksi yhteisten tavoitteiden ja vision toteuttamista.

Sopimus konkretisoi myös eri tahojen vastuut.

Toiminnan sijoittuminen hallinnollisesti

Hallinnollisesti maakunnallinen työ sijoittuu Etelä-Karjalan hyvinvointialueen organisaatioon. Strategisesti maakunnallinen sopimus tukee hyvinvointisuunnitelman Sopuisa-kärkihjelman toteutusta. Työhön varattavat kuntien resurssit kohdennetaan Ekhvan organisaatioon. Tämä tarkoittaa, että työhön palkattavat henkilöt ovat hyvinvointialueen työntekijöitä.

Ohjausryhmä

Maakunnallista työtä ohjaa ohjausryhmä, jonka puheenjohtajuus on kunnilla. Ohjausryhmä koostuu Etelä-Karjalan hyvinvointialueen johdon ja maakunnan kuntajohtajien yhteistyöfoorumista. Yhteistyöfoorumia täydennetään tarvittavilta osin myöhemmin. Maakunnalliseen sopimukseen liittyvät asiat valmistelee vastuuhenkilö, joka rekrytoidaan valmistelun

edetessä.

Hyvinvointialue ja kunnat sitoutuvat siihen, että maakunnallisen sopimuksen piirissä olevia asioita viedään eteenpäin ilman kuntarajoja tai kuntien ja hyvinvointialueen välisiä rajoja. Tämä varmistaa tarveperusteisen toiminnan. Sopimuksen puitteissa tehtävä työ ja toimenpiteet ovat ajassa muuttuvia ja ohjausryhmän tehtävänä on ohjata toimintamallien kehittämistä kohti tavoiteltua suuntaa. Ohjausryhmän on annettava selkänöja ja tarvittava ohjaus toiminnalle. Ohjausryhmän jäsenet varmistavat tiedonkulun organisaatioihinsa.

Palkattava henkilöstö

Työhön palkataan henkilöt varmistaen maakunnan paikallistuntemus ja toiminnan nopea käynnistyminen. Vastuutoimijoilla tulee olla hyvä ja vahva osaaminen ja näkemys lasten, nuorten ja perheiden tilanteesta alueella. Resurssien puitteissa palkattavista vastuuhenkilöistä yksi toimii johtovastuuroolissa sekä lisäksi valmisteluvastuuroolissa ohjausryhmälle vietävistä asioista.

Palkattavan henkilöstön osaamisvaatimuksena on soveltuva korkeakoulututkinto ja riittävä työkokemus aihepiiristä. Lisäksi henkilöiltä toivotaan osaamistaustaa johtamisesta, verkostoyhteistyöstä sekä esiintymistaitoa. Työ edellyttää liikkumista maakunnan alueella omalla autolla.

Toimintaan sitoutuminen: budjetti ja maksusuudet

Maakunnallisen sopimuksen toimeenpanoon sitoudutaan vuoden 2030 loppuun eli 4,5 vuoden ajaksi. Alla esitetyn budjetin pohjana on toiminut aiemman keskustelun pohjalta määräytyneet kuntien ja hyvinvointialueen maksusuudet.

Budjetti 3 % vuosikorotuksella						
Organisaatio	Pohja	2026 5 kk	2027	2028	2029	2030
EKHVA	100 000	42 000	103 000	106 090	109 273	112 551
Lappeenranta	140 000	58 000	144 200	148 526	152 982	157 571
Imatra	67 000	28 000	69 010	71 080	73 213	75 409
Lemi	23 000	9 600	23 690	24 401	25 133	25 887
Savitaipale	23 000	9 600	23 690	24 401	25 133	25 887
Taipalsaari	23 000	9 600	23 690	24 401	25 133	25 887
Rautjärvi	23 000	9 600	23 690	24 401	25 133	25 887
Luumäki	23 000	9 600	23 690	24 401	25 133	25 887
Parikkala	23 000	9 600	23 690	24 401	25 133	25 887
Yhteensä	445 000	185 600	458 350	472 101	486 264	500 854

Kuntien maksusuudet maksetaan Ekhvalle. Ekhva kohdistaa toimintaan sisäisesti menoja edellä määritellyn osuutensa verran.

Henkilöstö- ja muiden kulujen osuus määrittyy tarkemmin sen jälkeen, kun henkilöstö on rekrytoitu. Arvion mukaan noin 25 prosenttia menoista on syytä varata muihin kustannuksiin, jotta esimerkiksi aihepiiriin liittyviä tapahtumia tai vastaavia voidaan järjestää tarpeen mukaisesti.

Maakunnalliselle työlle asetetut tavoitteet

Sivistyslautakunta

22.04.2026

Työskentelylle asetettavat aikatauluun sidotut ylätason tavoitteet tulee saavuttaa. Konkreettinen toiminta on operatiivista työtä tehtävään palkattujen henkilöiden sekä hyvinvointialueen ja kuntien kesken. Jokaisen tavoitteen kohdalla on useita väyliä tavoitteen saavuttamiseksi ja asioiden etenemisen varmistaa tiivis ohjausryhmätyöskentely.

Pitkäkestoisen yhteistyön tavoitteet on perusteltua jakaa alkuvaiheen lyhyen aikavälin tavoitteisiin sekä toiminnan vakiinnuttua pidemmän aikavälin tavoitteisiin. Maakunnallisen sopimuskauden päätyttyä työn toivotaan jatkuvan osana organisaatioiden perustyötä.

Lyhyen aikavälin tavoitteet (0–1 vuotta):

1. Maakunnallinen tilannekuva kuntakohtaiset painotukset huomioiden
2. Palvelujen kokoaminen ja tarkastelu
3. Tieto maakunnallisesta sopimuksesta levitetty kaikille tarvittaville toimijoille sekä henkilöstölle
4. Tietoisuus maakunnallisesta toiminnasta ja tavoitteesta läpäissyt maakunnan ja asia alkaa tulla valtakunnallisesti näkyväksi
5. Ensimmäiset suositukset vanhemmuuden tukemiseksi käyttöön
6. Ensimmäisiä muutoksia palvelujen toiminnassa on tapahtunut
- 7.

Pitkän aikavälin tavoitteet (1–5 vuotta):

1. Maakunnallinen toiminta on alueellinen itsestänselvyyys
2. Vaikuttavia toimintamalleja on otettu käyttöön
3. Hyvinvointi on parantunut selvästi lasten, nuorten ja perheiden osalta verrattuna valtakunnalliseen kehitykseen (mittareina maakunnalliset kyselyt)
4. Lasten ja nuorten tulevaisuususkko on kääntynyt nousuun
5. Valtakunnallisesti tunnustettua toimintaa
6. Maakunnallinen työ pystytään sulauttamaan osaksi perustyötä sopimuskauden päättyessä

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leinonen Kirsi

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta hyväksyy osaltaan maakunnallisen sopimuksen tavoitteet ja yhteisen toiminnan periaatteet lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Tällöin Taipalsaaren kunta sitoutuu osallistumaan maakunnalliseen sopimukseen määräajaksi vuoden 2030 loppuun saakka sekä vastaamaan toiminnan kustannuksista edellä esitetyn mukaisesti. Sivistys- lautakunta saattaa Etelä-Karjala kasvattaa yhdessä! – asiakokonaisuuden edelleen kunnanhallituksen käsiteltäväksi valtuustokäsittelyn valmistelua varten.

Päätös**Liitteet**

- Etelä-Karjala kasvattaa yhdessä! _maakunnallinen sopimus lasten_ nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi
- Etelä-Karjala kasvattaa yhdessä! _konkreettiset tavoitteet

Oheismateriaali

-Etelä-Karjala kasvattaa yhdessä! _yhteistyösopimusluonnos

Sivistyslautakunta

22.04.2026

41

Viestittävät asiat / Sivistysjohtajan ajankohtaiset

Sivla 22.04.2026

Sivistyslautakunta

22.04.2026

42

Muut asiat

Sivla 22.04.2026

Sivistyslautakunta

22.04.2026

43**Ilmoitusasiat**

Sivla 22.04.2026

Valmistelija: Kirsi Leinonen, sivistysjohtaja
p. 040 640 3862
kirsi.leinonen@taipalsaari.fi

1. Muutosmääräys perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteisiin
OPH 26.3.2026

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tiedot>

2. Muutosmääräys varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin OPH
26.3.2026

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/varhaiskasvatus/8265240/tiedot>

3. Muutosmääräys esiopetuksen opetussuunnitelmien perusteisiin
OPH 26.3.2026

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esiopetus/419551/tiedot>

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee ilmoitusasiat tietoonsa saatetuiksi.

Päätös